

Capitolul 3

Cine crede în Fiul are viața

– 2:23-3:36 –

Tu ești Învățătorul lui Israel și nu pricepi aceste lucruri?

Capitolul 2 se încheie cu un contrast între credința ucenicilor și cea a mulțimilor din Ierusalim. Este primul loc în Evanghelie în care Ioan introduce ideea de credință falsă, înșelătoare. Dar Isus nu se încredea în ei. De ce? Ce nu era în regulă cu credința lor? Ce lipsea? Isus nu se încredea în ei pentru că îi cunoștea pe toți. El, prin Duhul, putea privi în adâncul lor și să își dea seama că a lor credință nu este cea autentică. El știa ce era în om. Dar ce este în om? Ce vedea Isus în inima lor? Ce lipsea credinței lor? Ce anume din ei Îl făcea pe Isus să nu autentifice credința lor și să nu se încreadă în ei?

În mod cert credința lor nu era ca a ucenicilor. Putem intui că ei se raportau doar la semne, dar nu făceau paralela dintre acestea și Scriptură, că ei Îl recunoșteau ca Mesia care avea să împlinească așteptările lor naționaliste și idolatre, că era acea acceptare intelectuală și nu o încredere deplină, o credință care să îi transforme și care să supună firea lor autorității divine. Dar dincolo de intuițiile și presupunerile noastre, este înțelept să notăm această temă, și să îl lăsăm pe Ioan să o dezvolte în cadrul Evangheliei. Ce știm de la el în acest moment că sunt două tipuri de credință. O credință autentică în Isus, ca cea a ucenicilor, și o credință înșelătoare, falsă în Isus, ca cea a mulțimilor. Această observație a lui Ioan ne ridică o mulțime de întrebări. Putem intui că el nu va lăsa acest subiect în aer, ci îl va dezvolta mai departe în Evanghelie.

Este posibil ca tocmai pasajul ce urmează (cel cu Nicodim) să ne ofere anumite explicații cu privire la această credință înșelătoare. Într-adevăr, Nicodim pare a fi unul din cei care au crezut în El și totuși în care Isus nu se încrede. Nicodim ar putea fi un reprezentant al acestui grup de oameni. Ca și învățător al lui Israel el este și mai reprezentativ. El este promotorul unei teologii care ar putea fi greșită, care ar putea împiedica pe Israel să ajungă la acea credință autentică în Isus. În discuția Sa cu Nicodim, Isus evidențiază și încearcă să corecteze erorile din teologia lui Nicodim și modul Său de raportare la Isus. Se pare că tocmai aceste erori făceau ca a sa credință să nu fie cea autentică, mântuitoare. Și într-adevăr, Nicodim este unul din cei care au crezut în El: „Știm că ești un Învățător venit de la Dumnezeu...”. El vorbește la persoana I plural, părând să reprezinte un grup mai mare de oameni. Însuși Mântuitorul i se adresează la un moment dat folosind persoana a II-a plural: „și voi nu primiți mărturia noastră”. Mântuitorul îi spune în mod direct lui Nicodim: deși recunoști că sunt un Învățător venit de la Dumnezeu, totuși Eu îți spun că tu nu primești cu adevărat mărturia Mea. Ba mai mult, Mântuitorul îl include pe Nicodim într-un grup mai mare de oameni: Ar putea fi chiar grupul celor care au crezut în El din pricina semnelor Lui, dar în care totuși Isus nu se încredea. Și acum observ o altă asemănare între acest grup de oameni și Nicodim: credința este legată de vederea semnelor lui Isus:

- „mulți au crezut în Numele Lui, căci vedeau semnele pe care le făcea”.
- „Știm că ești un Învățător venit de la Dumnezeu, căci nimeni nu poate face semnele pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el.”

O altă legătură evidentă între ultimul pasaj din cap.1 și discuția dintre Isus și Nicodim este reliefată de expresia: „*El însuși știa ce este în om.*” Deși Nicodim este cel care a venit la Isus, Isus îl abordează în mod direct și conduce discuția. El nu așteaptă ca Nicodim să pună vreo întrebare. Este evident că pasajul arată foarte clar că Isus știa ce era în Nicodim, care erau frământările lui și erorile Sale teologice. Apoi, expresia cheie a pasajului: „*Tu ești Învățătorul lui Israel și nu pricepi aceste lucruri?*” ne face să ne întrebăm: dacă Învățătorul lui Israel nu pricepe aceste lucruri, ce așteptări să avem de la poporul lui Israel? În mod cert, Nicodim, cel prezentat în verset. ca și „*un fruntaș al Iudeilor*” este un reprezentant al grupului din 2:23. Prin discuția cu Nicodim, Ioan vrea să sublinieze ce era în inima acestor oameni, ce anume făcea ca a lor credință să fie înșelătoare, incompletă. De fapt capitolul 2 se termină cu întrebarea: „*Ce este în Om, ce vedea Isus în inima lor?*”. Prin intermediul discuției cu Nicodim, ni se oferă răspunsul la aceste întrebări.

Vom urmări deci în discuția cu Nicodim să identificăm acele elemente care îl împiedică pe Nicodim să ajungă la o credință autentică. Primul dintre ele este sugerat în mod indirect: „*a venit la Isus noaptea*”. Oare de ce noaptea? Poate pentru că Isus era ocupat în timpul zilei. Dar o altă ipoteză este legată de teama lui Nicodim de reacția celorlalți lideri religioși. Această temă apare de mai multe ori în cadrul Evangheliei. Cel mai clar este punctată în capitolul 12: „*Totuși, chiar dintre fruntași, mulți au crezut în El; dar de frica fariseilor nu-L mărturiseau pe față, ca să nu fie dați afară din sinagogă. Căci au iubit mai mult slava oamenilor decât slava lui Dumnezeu.*”

Deci **un prim cusur** al credinței lui Nicodim ar fi tocmai acesta: o credință care nu este gata să plătească prețul, să își asume pierderi. Este vorba de o credință care nu este gata să plătească prețul mărturisirii. O credință care recunoaște adevărul, dar iubește mai mult slava oamenilor decât slava Celui din care vine orice adevăr. Și o credință care iubește mai mult slava trecătoare de fapt nu crede cu adevărat în valoarea slavei eterne. Credința înșelătoare este cea care recunoaște adevărul, dar nu se lasă deplin convinsă de valoarea eternă a acestuia, și din această pricină nu este gata să sufere pentru a fi de partea lui.

Al doilea cusur derivă din teologia sa. Nicodim nu pricepe necesitatea nașterii din nou pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu. Isus îi explică de două ori acest concept, și Nicodim de două ori întreabă: „*Cum se poate așa ceva?*” Observăm că Isus se așteaptă ca el să priceapă. Isus folosește în mod clar un limbaj vechi-testamentar pentru ca Nicodim să înțeleagă. Vechiul testament specifica foarte clar că toți ne naștem în păcat și că fiecare om trebuie să ajungă la o renaștere spirituală, din Duh, printr-o credință personală în Dumnezeu. De ce nu înțelegea Nicodim aceste lucruri? Nicodim era adeptul unei alte teologii: dacă ești, fiul fizic al lui Avraam, tăiat împrejur, ești mântuit. Ion Botezătorul deconspiră această teologie falsă în rândul fariseilor:

„*Dar când a văzut pe mulți din farisei și saducheii că vin să primească botezul lui, le-a zis: „Pui de năpârci, cine v-a învățat să fugiți de mânia viitoare? Faceți deci roade vrednice de pocăința voastră. Și să nu credeți că puteți zice în voi înșivă: „Avem ca tată pe Avraam!” Căci vă spun că Dumnezeu din pietrele acestea poate să ridice fii lui Avraam.”*” (Luca 3:7-9).

Mântuitorul în Ioan cap.8 poartă o discuție asemănătoare cu cei care au crezut în El. Din discuția din a doua parte a cap.8, descoperim în mintea Iudeilor aceeași teologie falsă:

descendența fizică din Avraam le asigură mântuirea. Mântuirea nu este văzută ca fiind personală, ci pur și simplu prin apartenența la națiunea aleasă de Dumnezeu. Și din informațiile istorice știm că era foarte răspândită această învățătură în rândul iudeilor. Ei se considerau superiori, cei aleși, și disprețuiau pe neamurile, care nu erau altceva decât „combustibil pentru iad”. Din pricina suprasolicitării apartenenței fizice la națiunea Israel, nu se mai înțelege necesitatea unei nașteri spirituale. Isus îi spune lui Nicodim: faptul că te-ai născut evreu, nu te mântuiește! Fiecare om, fiecare evreu, trebuie să se nască din nou, în mod spiritual, printr-o descoperire personală a lui Dumnezeu! Mântuirea nu este națională, ci personală. Mântuirea nu este prin naștere fizică, ci prin naștere spirituală. Mântuirea nu este prin tăierea împrejur a cărnii, ci prin tăierea împrejur a inimii. Mântuitorul insistă: *„Ce este născut din carne, este carne și ce este născut din Duh este duh.”* Pentru a-i deschide mintea lui Nicodim, Isus folosește expresia *„din apă și din Duh”*. Prin această asociere a Duhului cu apa El nu face altceva decât să îi aducă aminte Învățătorului lui Israel de acele pasaje celebre din Vechiul Testament care asemănau lucrarea Duhului din inima omului cu lucrarea de curățire a apei sau lucrarea apei asupra pământului uscat pentru a aduce din acesta viață și rod:

- *„Nu te teme de nimic, robul Meu Iacov, Israelul Meu pe care l-am ales. Căci voi turna ape peste pământul însetat și râuri peste pământul uscat; voi turna Duhul Meu peste sămânța ta, și binecuvântarea Mea peste odraslele tale, și vor răsări ca firele de iarbă între ape, ca sălciile lângă pâraiele de apă.”* (Isaia 44:3-4).
- *„Vă voi stropi cu apă curată, și veți fi curățiți; vă voi curăța de toate spurcăciunile voastre și de toți idolii voștri. Vă voi da o inimă nouă, și voi pune în voi un Duh nou; voi scoate din trupul vostru inima de piatră, și vă voi da o inimă de carne. Voi pune Duhul Meu în voi, și vă voi face să urmați poruncile Mele și să păziți și să împliniți legile Mele.”* (Ezechiel 38:25-28).

Cu toate acestea, Nicodim este ancorat în teologia falsă încât nu pricepe și pune întrebări copilărești și de-a dreptul hilare: *„Cum se poate naște un om bătrân? Poate el să intre a doua oară în pântecele maicii sale și să se nască?”*. El este orbit de teologia mântuirii prin descendența fizică din Avraam încât nu înțelege dimensiunea spirituală a discuției. Mântuitorul îi aduce aminte că cel născut din Duhul este ca vântul pentru cei pământești, lumești. Aceștia nu știu și nu înțeleg de unde vine și încotro merge cel născut din Duhul, deși au capacitatea de a-l sesiza, de a-l observa. Cum le va spune mai târziu Mântuitorul Iudeilor:

„Chiar dacă Eu mărturisesc despre Mine Însumi, totuși mărturia Mea este adevărată; căci Eu știu de unde am venit și unde Mă duc, dar voi nu știți nici de unde vin, nici unde Mă duc....Voi sunteți de jos, Eu sunt de sus: voi sunteți din lumea aceasta, Eu nu sunt.” (Ioan 8:14,23).

O altă eroare din teologia lui Nicodim pe care Isus o evidențiază are în vedere identitatea lui Mesia și doctrina despre natura lui Dumnezeu. Liderii religioși au fost șocați când Isus S-a declarat ca fiind Fiul lui Dumnezeu. Dar în Vechiul Testament Dumnezeu, deși unic, este descris ca o Trinitate. Sunt pasaje clare care afirmă că Mesia avea să fie Fiul lui Dumnezeu, una cu Tatăl (vezi de exemplu Psalmul 2 și Psalmul 110). Totuși, liderii religioși nu promovau această teologie în Israel și erau confuzi cu privire la identitatea lui Mesia. În verstele 11-13, Isus

încearcă să corijeze aceste erori. El vorbește la Persoana I plural: „*Noi mărturisim ce știm, și mărturisim ce am văzut; și voi nu primiți mărturia noastră.*” El are în vedere Trinitatea, în care Se include și pe Sine. Apoi insistă în mod direct pe identitatea lui Mesia: „*Nimeni nu S-a suit în cer, afară de Cel ce S-a pogorât din cer, adică Fiul omului care este în cer.*” Mântuitorul face aluzie la pasajul din Proverbe 30:4:

„*Cine S-a suit la ceruri și cine S-a pogorât din ele? Cine a adunat vântul în pumnii Lui? Cine a strâns apele în haina Lui? Cine a hotărât toate marginile pământului? Cum Se numește El și cum cheamă pe Fiul Său?* „

Acesta este doar unul din pasaje care vorbesc explicit despre Fiul lui Dumnezeu și despre întruparea sau venirea Lui pe pământ. Mesia este Fiul (vezi Ps.2), dar El este și Omul de pe pământ care avea să se nască din David. De aceea expresia „*Fiul omului*” reliefează foarte bine adevărata identitate a lui Mesia: „*Fiul lui Dumnezeu întrupat*”. Observăm că teologia lui Nicodim era deficitară atât în ce privește imaginea de sine („Eu sunt mântuit, căci sunt din Avraam, fac parte din poporul ales.”) cât și imaginea despre Dumnezeu și Mesia. Oare care sunt lucrurile pământești despre care a vorbit Isus, și care sunt lucrurile cerești despre care va vorbi? Oare lucrurile pământești să aibă în vedere lucrarea lui Dumnezeu de pe pământ din prezent, iar lucrurile cerești gloria cerului (vezi cartea Apocalipsa) și lucrarea viitoare a lui Mesia? Nu știu exact la ce se referea Isus, dar poate Evanghelia lui Ioan ne va aduce în atenția noastră alte pasaje care ne vor ajuta să înțelegem semnificația acestor cuvinte.

Un **al treilea cusur** al teologiei vremii și a lui Nicodim se referă la așteptările de la lucrarea lui Mesia. Toți așteptau lucrarea de restaurare a lui Mesia care avea să îl înalțe pe Israel în fruntea națiunilor. Vechiul Testament vorbea însă deslușit și de o altă lucrare a lui Mesia care avea să o preceadă pe cea de restaurare. Este vorba de lucrarea de Miel de jertfă descrisă atât de clar în Isaia 53. Mântuitorul îi descoperă lui Nicodim această primă lucrare inaugurată de teologia vremii: Fiul Omului avea să fie înălțat ca Șarpele de ramă din pustie. Evreii care au păcătuit în pustie au fost pedepsiți prin mușcăturile unor șerpi. Șarpele ne duce cu gândul la șarpele cel vechi, care a amăgit pe Adam și a infectat cu păcat creația. Acest Șarpe a fost înălțat și pironit înaintea celor care au păcătuit. Evreii care priveau spre șarpe trăiau. Credința lor în soluția lui Dumnezeu pentru păcatul lor îi mântuia de pedeapsa divină. Mesia trebuie mai întâi să soluționeze problema păcatului și apoi va putea realiza mult așteptata lucrare de restaurare. Isus avea să fie înălțat pe o cruce. El avea să se facă păcat pentru noi, și păcatele noastre aveau să fie judecate în El. Moartea Sa pe cruce avea să reprezinte și judecata stăpânitorului lumii acesteia care avea să fie aruncat apoi din cer. De aceea Isus subliniază că Fiul nu a venit în lume pentru judecată, ci pentru mântuirea ei. El încearcă să corijeze credința lui Nicodim care era fundamentată pe o teologie eronată care susținea o singură venire a lui Mesia în lume pentru judecarea acesteia și mântuirea evreilor.

Isus nu alege la întâmplare imaginea cu șarpele de aramă. Ne gândim că poate era mai ușor să aleagă imaginea unei jertfe de la Cort, de exemplu, jertfa de Yom Kippur. Însă imaginea șarpelui are ceva specific. În Numeri, de obicei, soluționarea păcatelor poporului este legată de Cortul Întâlnirii pe care Domnul l-a dăruit în Exod. Dar În Numeri 21, Dumnezeu propune o soluție care nu are legătură cu Cortul: șarpele de aramă, spânzurat pe o prăjină. Împlinește funcția de ispășire a Cortului, dar nu face parte din elementele Cortului. Este exact ceea ce avea să facă Isus. El avea să împlinească funcția de ispășire a Templului, dar avea să o facă într-un mod nou, mai bun, desăvârșit, spre care arăta Templul de fapt. Realitatea prefigurată de umbră

avea să ducă la desființarea umbrei, la înlocuirea vechiului legământ cu unul nou, mai bun, așezat pe făgăduințe mai bune.

Al patrulea cusur al teologiei vremii era neînțelegerea profețiilor despre noul legământ. Ieremia 31 vorbește cât se poate de clar de un nou legământ care îl va anula pe cel vechi. Liderii religioși ai lui Israel nu puteau accepta acest lucru și au găsit o pricină de poticnire în faptul că urmașii lui Isus predicați despre Un nou Templu și o nouă Jertfă.

Imaginea cu șarpele de aramă subliniază îndreptățirea prin har, prin credință. Cei care au păcătuit au fost iertați doar pentru că priveau cu credință spre ciudata soluție a lui Dumnezeu. Ei nu erau chemați să împlinească nu știu câte porunci și ritualuri, ca apoi să spere că aveau în cele din urmă să fie iertați. Nu, ci ei, erau iertați instantaneu, prin har, fără merite, pe baza încrederii lor în soluția lui Dumnezeu pentru păcatul lor. Din epistolele Noului Testament, aflăm că Iudeii se împotriveau mântuirii prin har și predicați mântuirea prin faptele Legii. Dar harul nu a fost o invenție teologică a lui Isus. El este zugrăvit cu toată claritatea în tot Vechiul Testament. Șarpele de aramă este una din imaginile harului din Scripturile Vechiului Testament. Isus insistă: „*cine crede în Fiul are viața veșnică*”. Credința avraamică este condiția necesară și suficientă pentru a fi mântuit.

Este foarte important că Isus folosește termenii „lume” și „oricine”. El atacă în mod direct teologia naționalistă a lui Israel. Mântuirea nu era doar pentru evrei, ci pentru toată lumea. Iarăși, această afirmație nu este o noutate, ci în deplină armonie cu teologia Vechiului Testament. Isus îi revelează lui Nicodim inima lui Dumnezeu față de lume. Evreii credeau într-un Dumnezeu care vrea să judece și să nimicească lumea. Dar nu vedeau dragostea Sa infinită pentru creația Sa. Vechiul Testament revelează un altfel de Dumnezeu decât cel din minte Iudeilor. Yahwe iubeste tot pământul și este la fel de preocupat de mântuirea neamurilor ca de mântuirea lui Israel. De fapt, Israel a fost ales de dragul Neamurilor, ca să fie un martor pentru acestea, spre mântuirea lor. Este de ajuns să ne aducem aminte de cartea Iosua, care este o carte a nimicirii canaaniților pentru ca evreii să poată locui țara. Cu toate acestea, parcă nicăieri în cartea Iosua nu strălucește mai bine îndurarea lui Dumnezeu pentru neamuri. Îmi aduc aminte cum am intitulat atunci strategia de război pe care a poruncit-o Domnul în Israel: strategia îndurării lui Dumnezeu de nimicire a canaaniților. Domnul a programat nimicirea treptată, în ani de zile, cu chemarea clară spre pocăință a celor care trăiau de sute de ani în păcate de nedescris.

Versetul 16 este menit să distrugă imaginea falsă despre Dumnezeu din mintea lui Nicodim. Nicodim credea într-un Dumnezeu rece și mândru față de neamuri, dar Isus, exclamă, El Însuși uimit de dragostea fără margini a tatălui:

„Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viața veșnică.”

Este un verset plin de „superlative” și „contraste”:

- Cel mai minunat Dăruitor: Dumnezeu cel plin de Dragoste
- Cel mai nevrednic Primitor: lumea
- Cea mai mare Jertfă: singurul lui Fiu

- Cea mai importantă Salvare: să nu piară
- Cel mai minunat Dar: viața veșnică
- Cea mai ușoară Condiție: să creadă

În finalul discursului Său, Isus deconspiră **un ultim cusur** credinței celor care au crezut în El la Ierusalim din pricina semnelor Sale: trăirea în păcat și lipsa de disponibilitate pentru schimbare. Adevărata credință te așează sub autoritatea supremă a lui Dumnezeu. De ce era teologia lor plină de erori și de ce nu erau gata să se smerească în fața adevărilor Vechiului Testament? Teologia lor avea un scop precis: să le justifice un mod de viață păcătos. Era util să definești mântuirea pe baza apartenenței la poporul evreu. Tu îți puteai trăi viața în afara autorității lui Dumnezeu, dar te amăgeai că ești al Lui prin împlinirea unor ritualuri naționale. Substituirea împlinirii poruncilor morale cu respectarea unor ritualuri a fost păcatul istoric al lui Israel. Generația din vremea lui Isus trăia în aceeași minciună. Teologia adevărată a Vechiului Testament le aducea la lumină faptele lor rele și îi chema la pocăință și schimbare. De aceea, ei au răstignit teologia Vechiului Testament și au înlocuit-o cu învățături după poftele lor. Răstignirea teologiei Vechiului Testament nu făcea altceva decât să anunțe răstignirea Celui pe care Vechiul Testament îl anunța, pe Cel care avea să fie împlinirea desăvârșită a Legii. Rămășița celor credincioși avea, însă, să recunoască Lumina și să se apropie cu bucurie de ea, căci faptele lor erau făcute în Dumnezeu. Respingerea lui Mesia de către Israel și de către liderii lui Israel avea să fie mare pricină de poticnire a primului secol. Isus le explică de ce s-a întâmplat acest lucru: „*Și judecata aceasta stă în faptul că, odată venită Lumina în lume, oamenii au iubit mai mult întunericul decât lumina, pentru că faptele lor erau rele. Căci oricine face răul, urăște Lumina, și nu vine la lumină, ca să nu i se vădească faptele.*”.

Problema nu a fost că nu a existat Lumină sau că ea a luminat cu mică intensitate. Problema a fost în inima omului care, deși a recunoscut lumina, a urât-o și s-a ascuns de ea. Astfel, Răstignirea Luminii nu este nici pe departe un argument că nu era adevărata Lumină, ci mai degrabă dovada fundamentală că a luminat cu adevărat. O lume care trăiește în întuneric, în contact cu lumina, nu poate decât să o răstignească.

Sunt uimit cât de bine construit este discursul lui Isus. El răspunde atât de bine nevoilor lui Nicodim. El cu adevărat știa ce este în om și nu era nevoie ca cineva să îi facă mărturisiri despre om. El știa care sunt adevăratele nevoi ale lui Nicodim. Nu așteaptă ca acesta să îi spună ce gândește și nici să îi pună vreo întrebare. El privește în inima lui Nicodim ca într-o carte deschisă. El era Fiul căruia Tatăl nu-i dădea Duhul cu măsură. Să recapitulăm care erau erorile sau cusururile credinței lui Nicodim, reprezentantul celor care au crezut în El la Ierusalim și în care Isus nu se încredea:

- a. Iubeau mai mult slava lumii decât slava lui Dumnezeu;
- b. Promovau o mântuire bazată pe apartenența la o națiune și nu o transformare spirituală, lăuntrică;
- c. Nu înțelegeau identitatea lui Yahwe și nici a lui Mesia;
- d. Așteptau doar a doua venire a lui Mesia și o ignorau pe prima;
- e. Nu înțelegeau gravitatea problemei păcatului și necesitatea soluționării ei printr-o jertfă superioară celor de la Cort;
- f. Nu acceptau posibilitatea anulării Vechiului Legământ;

- g. Credeau în mântuirea prin fapte, nu în cea prin har;
- h. Nu cunoșteau inima lui Dumnezeu pentru Neamuri;
- i. Trăiau în păcat și nu vroiau să se schimbe.

Este interesant să observăm că primul punct (a) și ultimul (i) vizează trăirea, viața practică, iar celelalte (b-h) teologia. Deși, cel mai mult accent este pus pe teologia lor eronată, această teologie este încadrată, înglobată într-o trăire de zi cu zi în răzvrătire, în afara autorității divine. Deși, credința lor nu putea deveni autentică, mântuitoare, deoarece era întemnițată de o teologie falsă, adevărata cauză se ascundea într-o inimă răzvrătită care nu dorea schimbarea, ci iubea întunericul. De fapt, aceasta era și cauza erorilor lor teologice. Cel care nu își smerește inima în fașa lui Dumnezeu, nu o poate face nici în fașa Cuvântului Său. Cel ce alege să trăiască în păcat, nu va putea accepta o teologie a luminii care l-ar condamna și îndemna la schimbare. El își va construi o teologie după plăcerile sale care să îi justifice trăirea în păcat. Cât de exactă este radiografierea pe care o face Isus inimii celor care au crezut în El, dar totuși nu au crezut în El. Această radiografie este redată de Ioan prin structura pasajului cu Nicodim:

- O inimă care iubește mai mult slava lumii decât pe cea divină (3:1)

O TEOLOGIE FALSĂ (3:2-18)

- O inimă care iubește mai mult întunericul decât Lumina (3:19-21)

Trebuie ca El să crească, iar eu să mă micșorez

Este interesant faptul, că după prezentarea discuției lui Isus cu Nicodim, autorul simte nevoia să revină la mărturia lui Ioan Botezătorul despre Isus. Oare de ce? Ne-ar putea ajuta să răspundem la această întrebare asemănările dintre discursul lui Isus din cap.3 și discursul lui Ioan din același capitol.

<u>Discursul lui Isus</u>	<u>Discursul lui Ioan Botezătorul</u>
<i>Nimeni nu S-a suit în cer, afară de Cel ce S-a pogorât din cer, adică de Fiul Omului care este în cer.</i>	<i>Cel ce vine din cer este mai presus de toți.</i>
<i>Și mărturisim ce am văzut.</i>	<i>El mărturisește ce a văzut și a auzit.</i>
<i>Și voi nu primiți mărturia noastră.</i>	<i>Și totuși nimeni nu primește mărturia Lui.</i>
<i>Dumnezeu...a trimis pe Fiul în lume.</i>	<i>Acela pe care L-a trimis Dumnezeu.</i>
<i>Cine crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică.</i>	<i>Cine crede în Fiul are viața veșnică; dar cine nu crede în Fiul, nu va vedea viața, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.</i>

Pare că autorul dorește să susțină spusele lui Isus din discuția cu Nicodim prin mărturia lui Ioan Botezătorul. Oare de ce face el acest lucru? În discuția cu Nicodim suntem poate impresionați de cât de direct vorbește Isus despre nașterea din nou, Trinitate, identitatea Fiului,

mântuirea prin credința în Fiul, și ne întrebăm: oare chiar trebuia și putea Nicodim să priceapă aceste lucruri? Oare era așa de clară mărturia Vechiului Testament despre aceste adevăruri? Sau o altă întrebare ar putea fi: nu este suspect că toți mai marii lui Israel L-au respins pe Isus? Oare chiar nici unul nu L-a recunoscut? Din perspectiva acestor posibile întrebări sau obiecții, mărturia lui Ioan Botezătorul este foarte importantă. Ioan Botezătorul a fost un lider spiritual recunoscut de tot poporul. El făcea parte dintre liderii religioși ai lui Israel și L-a recunoscut pe Isus ca fiind Mesia. El era reprezentantul rămășiței credincioase al lui Israel. El avea faptele făcute în Dumnezeu, și de aceea a venit la Lumină fără teamă. Ne impresionează apoi faptul că Ioan Botezătorul folosește un limbaj atât de clar, și de fapt, un limbaj specific epistolelor Noului Testament înainte de înviere. Lui Ioan îi era clară teologia despre Trinitate, despre identitatea lui Mesia, despre viața veșnică, despre mântuirea doar prin credință din Scripturile Vechiului Testament. Iată deci că Ioan Botezătorul este dovada vie că Nicodim, Învățătorul lui Israel, ar fi trebuit să înțeleagă lucrurile despre care îi vorbea Isus. Ioan Botezătorul este Iudeul și liderul religios care a crezut. Credința lui îi judecă pe toți ceilalți care nu au crezut.

Oare care era neînțelegerea cu privire la curățire din v.25? Din context se pare că dilema era următoarea: ce anume ne curățește cu adevărat: botezul lui Ioan sau botezul lui Isus? Influențați de teologia lui Nicodim, accentul era pus chiar de ucenicii lui Ioan pe un ritual și nu pe o transformare spirituală. Ioan le răspunde concentrându-le atenția asupra identității lui Isus. Isus este Fiul lui Dumnezeu. El este transformarea și curățirea. Credința în El și nu un ritual anume curățește cu adevărat și ne izbăvește de sub mânia lui Dumnezeu. Ioan s-a smerit cu adevărat înaintea Scripturilor Vechiului Testament și Domnul i-a descoperit adevărata identitatea a lui Mesia. Dar contrastul dintre Ioan Botezătorul și liderii lui Israel nu este izbitor doar la nivel de teologie, dar și la nivel de trăire. Spre deosebire de ceilalți lideri, Ioan avea o teologie curată, și spre deosebire de ceilalți lideri, el nu a fost gelos pe Isus. Ioan ne va descoperi în Evanghelia lui Ioan care a fost de fapt adevăratul motiv pentru care liderii lui Israel L-au răstignit pe Isus; a fost vorba despre invidie și gelozie. Ei pierdeau din popularitate. Poporul privea din ce în ce mai mult la Isus, ei rămâneau în umbră. Aceste lucruri îi puteau afecta și din punct de vedere material, oamenii ne mai dăruind atât de mult pentru a le susține diferitele lucrări. În cap. 12, după ce ne descrie intrarea lui Isus în Ierusalim, autorul insistă asupra reacției fariseilor: „*Fariseii au zis deci între ei: „Vedeți că nu câștigați nimic: iată că lumea se duce după El!”*” (12:19). Chiar și Pilat și-a dat seama că din invidie L-au dat în mâinile lui (Matei 27:18). Ei nu au suportat să fie eclipsați de Fiul lui Dumnezeu. Ei, de fapt, doreau locul lui Dumnezeu. Doreau să fie în locul Lui și să fie adorați, idolatrizați de mulțime. Isus a venit și a așezat pe Dumnezeu în centrul atenției poporului. Eu au dorit să rămână dumnezei și L-au răstignit pe Creator.

Cât de diferit este și la nivel de trăire Ioan Botezătorul față de liderii religioși ai lui Israel. El nu se simte ofensat de faptul că ucenicii lui și mulțimile încep să-L urmeze pe Isus. El știe că așa era normal, că, de fapt, acesta era scopul lucrării sale: să îndrepte atenția oamenilor spre Mesia și nu spre sine. Faptul că norodul începe să-L urmeze pe Isus, iar el rămâne în umbră, este pentru Ioan un motiv de bucurie: „*Și această bucurie, care este a mea, este deplină*”. El nu se simte frustrat, ci se simte împlinit prin faptul că atenția oamenilor nu este îndreptată asupra sa, ci asupra lui Isus. De fapt, menirea sa ca om, era să trăiască spre gloria lui Dumnezeu și nu spre propria glorie. Isus era Dumnezeu întrupat. Trăind pentru gloria lui Isus, el își împlinea menirea sa ca om. Dacă liderii religioși trăiau în duhul lui Saul, Ioan Botezătorul trăia în duhul lui Ionatan. Ne aducem aminte din 1 Samuel contrastul izbitor între raportarea lui Saul la David și raportarea fiului său Ionatan la același David. Saul nu suporta să fie pe locul doi, să piardă din popularitate și a fost gelos pe David. S-a hotărât să-l omoare chiar dacă David îi era un slujitor

credincios care îi salvase prin victoria asupra lui Goliat atât poporul cât și împărăția. Saul mai era încă pe tron datorită curajului lui David. Cu toate acestea l-a urât pe David fără temei și a decis să-l omoare. Dar Ionatan, deși era succesorul la tron nu s-a simțit amenințat de David. El l-a sprijinit și l-a iubit pe David. L-a înălțat și a înțeles că pe el îl alesese Domnul să fie împărat al lui Israel. El s-a smerit înaintea lucrării lui Dumnezeu din viața lui David și a acceptat cu bucurie planul lui Dumnezeu. Contrastul dintre Saul și Ionatan este șocant. La fel de șocant este contrastul atitudinii liderilor religioși și a lui Ioan față de Cel pe care David îl prefigura, adică față de Isus.

Atât la nivel de trăire, cât și la nivel de teologie, Ioan Botezătorul se smerește înaintea lui Dumnezeu și dă dovadă de o credință curată, autentică. El recunoaște diferența între sine și Isus. Dacă ucenicii lui poate îi sugerau că are o concurență serioasă și trebuie să facă ceva, Ioan consideră că este o nebunie să concureze cu Isus. El este atât de lucid, atât de conștient de cine este Isus, încât refuză această competiție absurdă. Isus este mirele, mireasa îi aparține lui. Este interesant că o variantă de traducere a v.29 propune această formulare: „Mireasa aparține mirelui.” Mireasa era formată din toți cei credincioși, mirele este Isus. Este o nebunie să încerci să iei locul mirelui. Ce ar fi ca prietenul unui mire să fie gelos că mireasa îi acordă atenția sa mirelui. Așa se cade, așa e firesc, și aceasta îl face pe prietenul mirelui bucuros și fericit. El se bucură pentru mire, că are o mireasă care îl iubește, și se bucură pentru mireasă că are un mire care o împlinește. Ori de câte ori suntem ispitiți să arătăm spre noi și nu spre Dumnezeu, suntem un prieten înșelător care încearcă să seducă mireasa care aparține mirelui. Suntem niște trădători care o determină pe mireasă să-și înșele mirele. Dacă mireasa are atenția îndreptată asupra noastră, atunci ea își înșeală mirele, ea devine nefericită (căci doar mirele o poate împlini!), iar mirele se întristează profund (pentru că un prieten l-a trădat iar mireasa sa l-a înșelat). Cât rău putem face atunci când umblăm după slava oamenilor și încercăm astfel să umbrim slava Mirelui.

Metafora folosită de Ioan ne ajută atât de mult să înțelegem hidoșenia acestui păcat și astfel să-l urâm cu toată puterea. Liderii religioși ai lui Israel făceau răul. Chiar dacă păreau oameni buni și morali, ei fugeau după slava mulțimii. Astfel, o ademeneau pe cea care trebuie să fie Mireasă să fie infidelă față de Dumnezeul care merita toată atenția, gloria și închinarea. Deși foloseau cuvinte despre Dumnezeu în predicile lor, preoții și fariseii se vesteau de fapt pe sine și făceau ucenici după chipul și asemănarea lor și nu după chipul și asemănarea lui Hristos. Ioan Botezătorul s-a ferit de acest păcat groaznic. Bucuria lui era să asculte din umbră glasul mirelui. Și bucuria sa era deplină!

Pentru Ioan era absurd să intre în concurență cu Isus și din pricina faptului că știa că nu are nici o șansă să-L întrecă. Cum să concurezi cu Fiul lui Dumnezeu pentru scaunul de domnie al lui Israel? Pe de o parte, El va câștiga cu siguranță, pentru că este Dumnezeu, iar tu ești doar un om. Iar pe de altă parte, acel loc i se cuvine doar lui Dumnezeu, din care, prin care și pentru care sunt toate! Ioan credea că Isus este Fiul lui Dumnezeu, că este din cer, că este mai presus de toți, că Lui nu I se dă Duhul cu măsură, că Tatăl îi dă toate lucrurile în mâini, că doar credința în El mântuiește pe oameni. Noi nu suntem contemporani cu Isus, și putem spune că mai trăim ispita liderilor religioși ai vremii. Dar Isus este viu și El vrea ca toată atenția Bisericii să fie îndreptată asupra Lui, El vrea ca toată gloria să o primească doar Tatăl. El se va implica în viața Bisericii și a oamenilor pentru a-Și cere dreptul de Dumnezeu. Ce vom face noi? Ne vom simți frustrați că lumea nu ne mai slăvește și nu ne mai idolatrizează sau ne vom bucura să fim în umbră și bucuria noastră va fi deplină? Când vom fi ispitiți de Lucifer, de cel care probabil nu a

suportat ca gloria să o primească doar Creatorul, să ne aducem aminte de Ioan Botezătorul și de imaginile și metaforele sale. Ele ne vor ajuta să înțelegem că a umbla după slava oamenilor înseamnă a ispiti biserica să își înșele mirele, a-l trăda pe Hristos, și a-l face concurență lui Dumnezeu prin încercarea de a-l fura din slavă. Merită să ne cercetăm dacă în relația cu ucenicii noștri sau cu cei pe care îi slujim, noi ne vestim pe noi sau pe Hristos. A fi mentor nu înseamnă a domina ucenicul, a-l controla, a-l sufoca, a-l face dependent de tine, a-l transforma după chipul și asemănarea ta. A fi mentor înseamnă a fi discret, a fi în umbră, și a-l conduce spre libertatea comuniunii cu Hristos, înseamnă a-l face dependent de Hristos și a-i îndrepta toate atenția asupra Adevăratului Mire. Ne aducem aminte din 2 Samuel cap. 6 de grija lui David ca nu cumva atenția poporului să fie îndreptată mai mult asupra sa decât asupra Adevăratului Împărat. David pregătește o măreață festivitate (aducerea chivotului în Ierusalim) pentru a înălța pe Domnul și a se pune în umbră pe sine (pentru aceasta a ales să danseze dezbrăcat de hainele regale înaintea chivotului). A te iubi pe sine în chip idolatru și a umbla după slava oamenilor înseamnă a face un mare rău celor din jur. A iubi pe cei din jur și a le face bine înseamnă a umbla în spiritul lui Ioan Botezătorul propunându-ți în fiecare zi: *„Trebuie ca El să crească, iar eu să mă micșorez.”*. Pavel ne spune în Galateni 1:23-24: *„Ele auzeau doar spunându-se: „Cel ce ne prigonea odinioară, acum propovăduiește credința, pe care căuta să o nimicească odinioară.” Și slăveau pe Dumnezeu din pricina mea.”*